

Senedd Cymru

Grŵp Trawsbleidiol ar Gamddefnyddio Sylweddau a Dibyniaeth

ADRODDIAD BLYNYDDOL Medi 2021 – Medi 2022

AELODAETH

Cadeirydd: Peredur Owen Griffiths AS

Jayne Bryant AS

Jane Dodds AS

John Griffiths AS

Altaf Hussain AS

Ysgrifenyddiaeth:

Crispin Watkins (Cynorthwydd Personol Gweithredol Brif Swyddog Gweithredol a Bwrdd Kaleidoscope, Swyddog Ymgyrchoedd & Chyfathrebu) ar ran y Prosiect Kaleidoscope

Aelodau allanol:

Ar hyn o bryd mae rhestr gylchrediad y GTB yn cynnwys 230 o wahoddedigion o bob rhan o wasanaethau cyffuriau ac alcohol Cymru o'r trydydd sector, gwasanaethau cyffuriau ac alcohol y GIG, comisiynwyr a chynrychiolwyr byrddau cynllunio gwasanaeth, cynghorau lleol, Gwasanaeth Carchardai a Pharôl Ei Mawrhydi (HMPPS), Comisiynwyr yr Heddlu a Throseddu, gwasanaethau heddlu, digartrefedd, tai, elusennau plant a merched, iechyd meddwl ac adferiad gwasanaethau, a gweithwyr cymheiriaid.

CYFARFODYDD

Cyfarfu'r grŵp trawsbleidiol dair gwaith yn 2022:

24 Ionawr 2022 – Etholwyd Peredur Owen Griffiths AS yn Gadeirydd. Etholwyd Kaleidoscope i ddarparu gwasanaethau ysgrifenyddol. Bwriad y cyfarfod cychwynnol oedd clywed lleisiau'r rhai sydd â phrofiad byw o ddefnyddio sylweddau, dibyniaeth, a'i effeithiau ar unigolion, teuluoedd, cymunedau a chymdeithas yn gyffredinol.

Siaradwyr a phynciau:

Rhannodd Pat Hudson, ymgyrchydd ar ran Anyone's Child, ei phrofiad personol ei hun o ran methiant y polisi cyffuriau presennol i helpu'i mab, a pham ei bod yn eiriol dros reoleiddio cyfreithiol.

Rhannodd Terry, sy'n alcoholig cronig, sut y newidodd ei fywyd yn llwyr ar ôl i swyddog carchar ei gyfeirio at Alcoholics Anonymous bron i 27 mlynedd yn ôl.

Rhannodd y gweithiwr allgymorth ac ymgyrchydd Elwyn 'Tommy' Thomas ei brofiadau o'r system cyfiawnder troseddol, a sut mae cydgynhyrchu gwasanaethau defnyddio sylweddau gyda'r rhai sydd â phrofiad bywyd yn gallu trawsnewid bywydau.

7 Mehefin 2022

Roedd yr ail gyfarfod yn canolbwyntio ar effaith dull cosbol San Steffan, sy'n seiliedig ar gyfiawnder troseddol cosbol at ddefnyddio sylweddau, a phrofiadau cadarnhaol dull seiliedig ar iechyd sy'n canolbwyntio ar leihau niwed a thosturi.

Siaradwyr a phynciau:

Rhannodd Cullan Mais, darlledwr podlediad The Central Club: A Voice through Adversity, ei stori fel cyn-ddefnyddiwr heroin and chrack ac a oedd yn 'byw bywyd di-hid'. Daeth yn lân yn 2020 gyda chefnogaeth Recovery Cymru a Kaleidoscope, a'i amcan bellach oedd cael gwared ar stigma, a dangos bod golau ar ddiwedd y twnnel pa mor wael bynnag yw eich problemau.

Siaradodd Jason Kew, cyn brif arolygydd gydag Uned Lleihau Trais Thames Valley, arweinydd ar gyfer Cyffuriau a Lleihau Niwed, pennaeth arfer arloesol yn y Ganolfan Arloesedd Cyfiawnder ar sut nad yw dull cosbol o ddelio â defnyddio sylweddau yn gweithio. Siaradodd Jason am ei daith ei hun, o fod yn 'Robocop' sy'n canolbwyntio ar arestio, i ddeall bywydau a thrawma pobl sy'n defnyddio cyffuriau trwy ei brofiad uniongyrchol o weithio *undercover* gan fyw ar y strydoedd.

Dafydd Llywelyn yw Comisiynydd Heddlu a Throseddau Dyfed-Powys a siaradodd ar sut mae'r fframwaith deddfwriaethol presennol wedi dyddio a bod angen ei adnewyddu a'i adolygu. Mae strategaeth gyffuriau'r DU yn gyfle i gymryd camau arloesol ond nid yw San Steffan yn achub ar y cyfle. Siaradodd hefyd ar werth dull o feddwl sy'n seiliedig ar ddargyfeirio a'r derbyniad o safbwynt diwylliannol bod angen i bethau newid o fewn yr heddlu.

3 Hydref 2022

Mynychwyd trydydd cyfarfod y grŵp trawsbleidiol gan westai arbennig, Lynne Neagle AS, y Dirprwy Weinidog Iechyd â chyfrifoldeb dros iechyd meddwl a lles. Roedd y cyfarfod yn canolbwyntio ar rôl cydgynhyrchu wrth greu gwasanaethau cyffuriau ac alcohol.

Siaradwyr a phynciau:

Siaradodd Rondine Molinaro, pennaeth Gwasanaeth Cyffuriau ac Alcohol Gwent (GDAS) ar 20 mlynedd o gydgyhyrchu yng Ngwent, am ei phrofiadau ei hun o ddigartrefedd a defnyddio sylweddau a'i thaith i fod yn bennaeth GDAS. Roedd ei chyflwyniad yn canolbwyntio ar drafod y ffactorau allweddol sy'n galluogi llwyddiant wrth gydgyhyrchu gwasanaethau: mynediad, ymddiriedolaeth, cynhwysiant, buddsoddiad, cyllid ac adnoddau, newid diwylliant ymhlith staff, cydnabod defnyddwyr gwasanaeth, ysbrydoliaeth, dileu stigma.

Mae George Charlton yn hyfforddwr ac yn ymgynghorydd mewn rhaglenni ymwybyddiaeth o gyffuriau ac alcohol ac atal niwed a gofynnodd, 'Beth ydych chi'n ei wneud gyda phobl sydd wedi colli eu heneidiau? Rydych chi'n dangos cariad tuag atynt.' Siaradodd yn agored am ei brofiad ei hun o gael ei gam-drin yn rhywiol, yn feddylol ac yn gorfforol fel plentyn ac o droi at ddefnyddio sylweddau i reoli'r trawma. Siaradodd yn helaeth hefyd am gydgyhyrchu yng Nghymru, gyda'r rhaglen Nalocson Cyfoedion-i-Gyfoedion cyntaf yn y byd, a dulliau eraill o leihau niwed a arweinir gan gymheiriaid, megis profion gwaed sych yn y fan a'r lle, gofal clwyfau, atal cenhedlu a rhaglenni iechyd rhywiol.

Siaradodd Lynne Neagle, AS, y Dirprwy Weinidog Iechyd Meddwl a Lles gan ddweud, 'Mae'n bwysig iawn imi glywed hynny [cyfrif y trawma sy'n sail i'r defnydd o sylweddau].' Nododd ei bod wedi cael ei tharo gan ymrwymiad pobl yn y sector, yn enwedig arglwyddi, ers iddi ddod i'w swydd. Nododd Lynne y dull gweithredu gwahanol a ddilynir yng Nghymru, sy'n canolbwyntio ar leihau niwed, ac sy'n cael ei gefnogi gan gyllid wedi'i neilltuo. Dywedodd Lynne fod un farwolaeth yn ormod, a bod angen edrych y tu hwnt i'r prif rifau ar farwolaethau sy'n gysylltiedig â chyffuriau a deall sut i weithredu. Dywedodd Lynne y bydd cynllun newydd ynghylch camddefnyddio sylweddau yn cael ei ddatblygu i Gymru, ac y bydd y cynllun hwnnw'n cynnwys mewnbwn gan wasanaethau ac yn cael ei gydgyhyrchu gyda defnyddwyr gwasanaethau.

DATGANIAD ARIANNOL

Nid oedd unrhyw incwm, cronfeydd na gwariant dros y cyfnod a gwmpesir yn yr adroddiad blynyddol hwn.

Noder: Cynigiwyd cynnig i newid enw'r GTB ar ddiwedd 2022, ac fe'i cymeradwywyd yn unfrydol yn y Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol ym mis Ionawr 2023. Bydd y GTB yn ystod 2023 yn cael ei adnabod fel 'Grŵp Trawsbleidiol y Senedd ar Ddefnyddio Sylweddau a Dibyniaeth'.

Cris Watkins

Ysgrifennydd, Grŵp Trawsbleidiol ar Gamddefnyddio Sylweddau a Chaethiwed,

Ionawr 2023